

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/378/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6812206413
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Gallo
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2015:6812206413.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jaroslava Galla a členov senátu JUDr. Jaroslava Mikulaja a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci navrhovateľa POHOTOVOSTĚ, s. r. o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, zastúpeného spoločnosťou Fridrich Paľko, s. r. o., so sídlom Grösslingova 4, 811 09 Bratislava, IČO: 36 864 421, proti odporcovi Slovenská republika, zastúpená Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. 13, 813 11 Bratislava, o náhradu majetkovej škody a nemajetkovej ujmy, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Revúca, č. k. 4C/238/2012-61 z 20. februára 2014, takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu p o t v r d z u j e .

Odporcovi náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

o d ô v o d n e n i e :

Odvolaním napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh navrhovateľa vo veci samej, odporcovi náhradu trov konania nepriznal. V odôvodnení rozsudku uviedol, že navrhovateľ sa domáhal náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom, keďže okresný súd v exekučnej veci rozhodol o žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie po uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Právne nárok odôvodnil poukazom na ust. § 9 ods. 1,2 zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a na § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov. Žalobu zamietol z dôvodu, že navrhovateľ nepreukázal, že by v exekučnej veci došlo k nesprávnemu úradnému postupu.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. na základe zásady úspechu, kedy odporca mal vo veci plný úspech, avšak v spojení s konaním mu žiadne trovy nevznikli.

Proti rozsudku okresného súdu podal odvolanie navrhovateľ. Navrhol rozsudok okresného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Uviedol, že súd rozhodol v jeho neprítomnosti, pričom navrhovateľ riadne a včas požiadaval o zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a predložil súdu listiny spájané s označenými dôvodmi. Súd preto nemohol postupovať podľa ust. § 101 ods. 2 O. s. p. a vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľa. Ďalej poukázal na to, že sudcu, ktorému bola vec pridelená na prejednanie a rozhodnutie bolo potrebné z konania vylúčiť, aj s ohľadom na prax iných súdov. Za týchto okolností, že názor krajského súdu vo veci nestrannosti pri rozpore s rozhodovacou praxou iných krajských súdov, Ústavného súdu Slovenskej republiky a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu neobstojí, navrhovateľ podal ústavnú sťažnosť pre porušovanie jeho práva na nestranný súd, ktorého výsledkom bude zrušenie rozhodnutia krajského súdu, nebolo a nie je prípustné, aby konanie pokračovalo ústnym pojednávaním, v ktorom vykonával úkony a rozhodoval vylúčený sudca.

Konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci súdom (vylúčeným sudcom) neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o návrhu navrhovateľa na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p., proti ktorému legálne pripustil odvolanie.

Navrhovateľ taktiež uviedol, že trval na osobnej účasti právneho zástupcu na pojednávaní, nemal sa možnosť vyjadriť k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia. Za takejto procesnej situácie došlo k degradácii zásady kontradiktórnosti, k porušeniu práva navrhovateľa na súdnu ochranu, ako aj k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom. Súd rozhodol bez toho, aby umožnil navrhovateľovi s cieľom ovplyvniť rozhodnutie všeobecného súdu vyjadriť sa k skutkovým a právnym otázkam veci. Navrhovateľ ako strana konania nebol oboznámený s obsahom dôkazov a prednesov, nemal možnosť sa k týmto dôkazom a prednesom vyjadriť, a sám nemal možnosť navrhnuť dôkazy na podporu svojich protitvrdení. Navrhovateľ tiež tvrdil, že v danej veci nebolo možné rozhodnúť bez nariadenia pojednávania, čím súd porušil právo na kontradiktórny proces a vykonal dokazovanie listinami, z ktorých nie je zrejmé, či šlo o listiny založené v exekučnom spise. Súd vykonal dokazovanie, ktorého obsah a rozsah si bez uvedenia dôvodu určil sám.

Odporca sa k odvolaniu navrhovateľa nevyjadril.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd, prejednal vec v medziach daných ust. § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p., a rozsudok okresného súdu ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.

Podľa § 219 ods. 1 O. s. p., odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Zo spisu okresného súdu vyplýva, že návrhom na začatie konania sa navrhovateľ voči odporcovi domáhal vyčíslenej náhrady majetkovej škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej okresným súdom ako exekučným súdom v exekučnom konaní tvrdeným nesprávnym úradným postupom, t.j. zamietnutím žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie po uplynutí zákonnej lehoty a súčasne preskúmaním vecnej správnosti predloženého exekučného titulu (rozhodcovského rozsudku) v rozpore so zákonom. Navrhovateľ navrhol vykonať dokazovanie len konkrétnym exekučným spisom okresného súdu. Priamo v návrhu na začatie konania vzniesol navrhovateľ námietku zaujatosti všetkých sudcov okresného súdu, o ktorej riadne rozhodol nadriadený súd tak, že zákonného sudcu z pojednávania a rozhodovania pojednávanej veci nevylúčil. Okresný súd doručil návrh navrhovateľa odporcovi na vyjadrenie, obidvom účastníkom konania doručil písomné poučenie účastníka konania, okrem iného aj podľa § 120 ods. 4 O. s. p. Vyjadrenie odporcu k návrhu riadne doručil navrhovateľovi prostredníctvom pošty. K spisu okresného súdu je pripojený v napadnutom rozsudku uvedený konkrétny exekučný spis ohľadne exekučného konania, v ktorom mala byť navrhovateľovi podľa návrhu nesprávnym úradným postupom exekučného súdu spôsobená tvrdená škoda.

Prvým odvolacím dôvodom, na ktorý poukázal navrhovateľ bolo, že v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., teda účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Namietal, že okresný súd rozhodol v zmysle § 101 ods. 2 O. s. p. v neprítomnosti účastníkov konania, pričom z citovaného ustanovenia je zrejmé, že možnosť súdu konať v neprítomnosti účastníka je obmedzená splnením formálnej podmienky spočívajúcej v podaní žiadosti o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Navrhovateľ riadne a včas požiadal o zrušenie pojednávania, uviedol dôležité dôvody a predložil súdu listiny spájané s označenými dôvodmi, preto súd nemohol postupovať podľa § 101 ods. 2 O. s. p. a vec prejednať v neprítomnosti navrhovateľa. Ak tak spravil, odňal tým navrhovateľovi právo konať pred súdom.

Podľa § 101 ods. 2 O. s. p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie, ani nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Odňatím možnosti konať pred súdom možno rozumieť postup súdu, ktorým znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník mohol pred súdom uplatniť, a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený. Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s.

p. dáva súdu možnosť prejednať vec aj v neprítomnosti účastníka, resp. jeho zástupcu. Môže tak urobiť, ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví a ani nepožiadá z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania. Občiansky súdny poriadok bližšie nekonkretizuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, ktorý bráni súdu vec prejednať v neprítomnosti účastníka. Takýto dôležitý dôvod, pre ktorý sa účastník nemôže zúčastniť pojednávania a žiada o jeho odročenie, sa musí vzhľadom na prekážku, ktorá mu v tom bráni vyznačovať nepredvídateľnosťou, závažnosťou, rozsahom alebo z iných dôvodov aspektom ospravedlniteľnosti. Pritom môže ísť nielen o udalosti majúce objektívnu povahu (nezávisle od vôle účastníka), ale aj okolnosti spôsobené samým účastníkom alebo ním inak zavinené, ak ich možno v danej situácii - najmä s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu a na pomery účastníka - za dôležité.

Podľa § 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Občiansky súdny poriadok upravujúci postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní ústavou zaručené právo osobnej prítomnosti na súdnom konaní zabezpečuje tak, že ukladá súdu, ak zákon neustanovuje inak, nariadiť na prejednanie veci samej pojednávania a predvolať naň účastníkov konania (§ 115 ods. 1 O. s. p.), a to tak, aby mali dostatok času na prípravu, spravidla najmenej 5 dní pred dňom keď sa má pojednávania konať. Ak súd nariadi pojednávania, môže vec prejednať v neprítomnosti riadne predvolaného účastníka len vtedy, ak účastník nepožiadal z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Možnosť prejednať vec v neprítomnosti účastníka (zástupcu), treba posudzovať vždy vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu, pričom treba mať na zreteli, že zúčastniť sa pojednávania právnej veci pred súdom je neodňateľným právom účastníka konania, a to v každom štádiu procesného postupu, pokiaľ zákon neustanovuje inak, ak na tomto svojom práve účastník trvá. Zákon však bližšie nešpecifikuje, čo treba považovať za dôležitý dôvod, danosť ktorého bráni súdu prejednať vec v neprítomnosti účastníka.

Účastníci konania boli na pojednávania vytyčené na deň 20. 02. 2014 riadne a včas písomne predvolaní. Právnomu zástupcovi navrhovateľa bolo doručené predvolanie na pojednávania dňa 10. 01. 2014.

Ustanovenie § 101 ods. 2 O. s. p. jedným z prejavu princípu arbitrárneho poriadku a princípu oficiality. Sporové konanie je ovplyvňované princípom dispozičným, ktorý predvída aktivitu účastníkov konania. Aj v prípade procesnej pasivity účastníkov konania je súd povinný uskutočniť konanie a rozhodnúť. V prípade, ak účastník konania však požiadal odročenie pojednávania, súd zväží dôležitosť dôvodov, pričom zároveň posúdi, či nejde zo strany účastníka konania o obštrukčnú žiadosť o odročenie pojednávania, ktoré by zbytočne predlžovalo prebiehajúce konanie.

Žiadosť o odročenie pojednávania je podložená dôležitým dôvodom pre odročenie pojednávania vo všeobecnosti vtedy, ak účastník uvedie také skutočnosti, ktoré sú vzhľadom k svojej povahe spôsobilé jeho neúčast' na pojednávani ospravedlniť, t. j. také, ktoré mu neumožňujú sa na pojednávani zúčastniť, riadne brániť svoje práva a oprávnené záujmy, a súčasne sú vážne (dôležité, ospravedlniteľné), ako z hľadísk objektívnych i subjektívnych (z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/122/2010).

Navrhovateľ doručil na okresný súd „Návrh na zrušenie nariadeného pojednávania z dôvodu objektívneho porušenia zásady nestrannosti súdu a sudcu“. Podľa názoru navrhovateľa vo veci koná nie nestranný a zákonný sudca, preto navrhol zrušiť nariadenie pojednávania až do konečného, ústavne konformného rozhodnutia o otázke nestrannosti a o otázke zákonného sudcu v prejednávanej veci, pričom zároveň poukázal na to, že podal na ústavný súd sťažnosť na porušovanie základného práva na súdnu ochranu a osobitne práva na zákonného sudcu, ako aj základného práva na spravodlivý súdny proces a práva na nestranný súd zriadený zákonom. Zároveň navrhol prerušiť konanie do právoplatného rozhodnutia ústavného súdu.

Základné právo na prejednanie a rozhodnutie veci nestranným súdom podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR je v Občianskom súdnom poriadku garantované prostredníctvom vylúčenia sudcu z jej ďalšieho pojednávania a rozhodnutia pre zaujatosť (§ 14 a 16 O. s. p.). Okolnosť, že o veci napriek tomu rozhoduje sudca, ktorý mal byť podľa subjektívneho názoru účastníka konania z ďalšej účasti na jej prejednávaní a rozhodovaní vylúčený, je dôvodom na uplatnenie riadnych a mimoriadnych opravných prostriedkov podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku. Obsahom základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy, nie je však povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb (v danom prípade sťažovateľky, ktorá podala námietku zaujatosti voči sudcom

okresného súdu) a vylúčením i označených sudcov z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Jeho obsahom je len povinnosť súdu prejednať každý návrh oprávnenej osoby (v tomto prípade návrh na vylúčenie všetkých sudcov z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť) a rozhodnúť o ňom. (pozri uznesenie Ústavného súdu SR I.ÚS 92/2013 - 9, zo dňa 13. 02. 2013)

O nevyhlúčení konajúceho sudcu z prejednávania a rozhodovania veci bolo riadne rozhodnuté nadriadeným súdom v zmysle § 16 ods. 1 O. s. p. Z tohto hľadiska poukaz navrhovateľa na skutočnosť ohľadne nedostatku nestrannosti sudcu, nie je dôvodný.

Navrhovateľ v odvolaní tiež namietal, že konečné (meritórne) rozhodnutie vo veci samej neprichádzalo v čase jeho vydania do úvahy aj preto, že súd v rovnakom rozhodnutí rozhodol aj o zamietnutí návrhu žalobcu na prerušenie konania podľa ust. § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Táto skutočnosť nie je pravdivá, pretože súd o návrhu na prerušenie konania rozhodol samostatným uznesením.

Prerušenie konania prichádza do úvahy vtedy, ak počas konania nastane prekážka postupu konania, ktorá je v zásade odstrániteľná procesným postupom súdu. Procesná teória hovorí o tzv. obligatórnom a fakultatívnom prerušení konania. § 109 ods. 2 O. s. p. upravuje tzv. fakultatívne prerušenie konania, to znamená, také prerušenie konania, ktoré nie je pre samotné konanie nevyhnutné. Pod uvedený prípad spadá aj rozhodovanie o návrhu na prerušenie konania v zmysle § 109 ods. 2 písm. c) O. s. p. Pokiaľ zo strany navrhovateľa bol podaný na prvostupňový súd návrh na prerušenie konania do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu SR o ústavnej sťažnosti, ktorej predmetom je rozhodnutie o porušení práva navrhovateľa na zákonného sudcu a práva na nestranný súd, takýto návrh automaticky nezakladá povinnosť súdu prerušiť konanie. V tejto súvislosti je potrebné poukázať aj na tú skutočnosť, že návrh na prerušenie konania bol podaný na prvostupňový súd dňa 17. 09. 2013, pričom Ústavný súd SR o obdobnej ústavnej sťažnosti navrhovateľa z dôvodu podania, ktorým navrhoval prerušiť prvostupňového konanie, rozhodol už uznesením I. ÚS 92/2013 - 9, zo dňa 13. 02. 2013. Navrhovateľ tak mohol mať vedomosť už v čase podania návrhu na prerušenie konania z dôvodu podania ústavnej sťažnosti, že pred Ústavným súdom SR v obdobnej podanej sťažnosti nebol úspešný.

Čo sa týka odvolacej námietky navrhovateľa ohľadne nerešpektovania požiadavky navrhovateľa na osobnú účasť právneho zástupcu navrhovateľa na pojednávaní, túto nie je možné považovať za nesprávnu aplikáciu ust. § 101 ods. 2 O. s. p. Rovnako nie je možné ani prihliadnuť ani na to, že navrhovateľ nemal možnosť vyjadriť sa k tvrdeniam odporcu, z ktorých súd pri svojom rozhodovaní vychádzal a zachytil ich aj v odôvodnení svojho rozhodnutia.

Substancovať svoje skutkové tvrdenia je navrhovateľ povinný už v žalobe. Civilný proces sa uberá trendom koncentrácie civilného súdneho konania, a preto nie je možné uvažovať o degradácii zásady kontradiktórnosti, na ktorú poukazuje navrhovateľ. Navrhovateľ sám svojou neúčastou na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný, zmaril svoju možnosť vlastným zavinením dôsledne uplatňovať svoje práva a chrániť svoje záujmy, pričom Občiansky súdny poriadok (§ 101 ods. 2 O. s. p.) umožňuje v rámci princípu arbitrárneho poriadku, uskutočniť konanie tak, aby bolo vydané meritórne rozhodnutie i bez súčinnosti účastníkov. Z hľadiska okolností uvedeného konkrétneho prípadu nedošlo k porušeniu práva účastníkov na spravodlivý proces bez toho, aby bola zároveň narušená plynulosť priebehu súdneho konania. Okrem procesnej ekonomie je uvedený postup v súlade i s požiadavkou efektivity rozhodovania a úsilím v čo najkratšom čase zaviesť medzi účastníkmi stav právnej istoty.

Neúčast' účastníka konania na pojednávaní, na ktoré bol riadne a včas predvolaný, a ktorého sa nezúčastnil vlastným zavinením, nemôže byť porušením práva na spravodlivé súdne konanie, ani práva na kontradiktórne konanie. Súd má možnosť prejednať vec, a teda aj vykonať dokazovanie v neprítomnosti takéhoto účastníka konania (§ 101 ods. 2 O. s. p.), pričom aj rozsah a obsah dokazovania môže určiť sám. Ustanovenie § 120 ods. 1 O. s. p. jasne uvádza, že súd rozhodne, ktorý z označených dôkazov vykoná, pričom môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Odvolacia námietka navrhovateľa ani v tejto časti preto nemôže byť opodstatnená. Rovnako odvolacia námietka, že súd mal postupovať podľa § 153b O. s. p. je nenáležitá. Rozsudkom pre zmeškanie (§ 153b O. s. p.) možno rozhodnúť, len ak sú na to splnené súčasne všetky procesné podmienky. Navyše, k predpokladom na vydanie rozsudku pre zmeškanie patrí aj posúdenie opodstatnenosti navrhovateľovho nároku z hľadiska hmotného práva, pričom súd vychádza z dôkazov, ktoré sú obsiahnuté v spise. Z toho vyplýva, že len zmeškanie odporcu nemôže vyústiť do

jeho procesného neúspechu v konaní vo veci samej (pozri Uznesenie Vrchného súdu v Prahe, sp. zn. 4 Cmo 421/94; citované podľa časopisu Bulletin advokacie č. 5/1997).

Navrhovateľ v odvolaní vymenoval odvolacie dôvody uvedené v § 221 ods. 1 písm. f) O. s. p., že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, § 221 ods. 1 písm. g) O. s. p., že rozhodoval vylúčený sudca, § 205 ods. 2 písm. c) a § 205 ods. 2 písm. f) O. s. p., pričom posledné odvolacie dôvody uvedené navrhovateľom (súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci), len vymenoval bez toho, aby špecifikoval, v čom vidí namietané pochybenie.

Odvolací súd poukazuje na to, že prvostupňový súd vec správne právne posúdil, na súdený prípad správne aplikoval príslušné ustanovenia zák. č. 514/2003 Z. z., pričom po vykonaní dôkazu oboznámením sa s predmetnými exekučnými spismi dospel k záveru, že nedošlo k namietanému nesprávnemu úradnému postupu, a zo strany navrhovateľa bola žaloba podaná bezdôvodne. Rozhodnutie súdu prvého stupňa je preto potrebné považovať za vecne správne.

Vzhľadom na uvedené závery, odvolací súd rozsudok okresného súdu podľa § 219 ods. 1 O. s. p. v celom rozsahu ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 224 ods. 1 O. s. p. v nadväznosti na § 142 ods. 1 O. s. p., kde však odporcovi, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko odporca si trovy odvolacieho konania neuplatnil.

Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.